

Ordföranden har ordet!

I slutet av augusti beslutade styrelsen att fastställa föreningens budget för det kommande verksamhetsåret (från 1 sep 2008 t.o.m. aug 2009). Budgeten innebär inga stora nyheter: ekonomin är fortsatt god, men då vi har en hel del större och kostsamma renoveringar framför oss så har vi valt att bibehålla nuvarande avgiftsnivå för att slippa öka föreningens lån alltför mycket de kommande åren.

Bland de arbeten vi prioriterat i årets budget finns bl.a. byte av en del maskiner i tvättstugan 44B, stamspolning av avloppsstammarna samt reparation av hissar. Tyvärr har de så kallade frekvensomvandlarna i hissmotorerna börjat gå sönder, vilket kostar cirka 40 000 kr per hiss att byta.

Ett stort projekt under hösten är också att bygga om vår undercentral (varifrån fjärrvärmen och varmvattnet matas ut till lägenheterna) för att kunna ansluta föreningens värmesystem till Telias nya bergvärmeinstallation. Exakt hur stora kostnaderna blir är i skrivande stund inte helt klart då den konsult föreningen anlitat just nu håller på att gå igenom de offerter vi tagit in. Men runt årsskiftet hoppas vi att allt är klart så att vi kan börja njuta av billigare och mer miljövänlig uppvärmning i våra lägenheter! På föreningens traditionella höstmöte kommer vi som vanligt att gå igenom budgeten mer i detalj, och det kommer också att ges information om de projekt vi håller på med, bl.a. bergvärmen och gårdsrenoveringen. Se notis om höstmötet här intill!

Mikael H Nyberg
Ordförande

Vård av gård

Vi fortsätter arbetet med löpande underhåll av vår närmiljö. Nyligen har det beställts nya plank till Byarumsbänkarna (de med gavlar i gjutjärn och gröna bräder) som ska ersätta de gamla bräderna som nu börjat ruttna på sina håll. Dessa kommer monteras under de närmaste veckorna.

Byarumsbänk

När det gäller övriga utemöbler som står ute året runt så ser vi just nu över beståndet och utbudet för att sedan kunna byta ut de bänkar och bord som vädret gått hårdast åt.

Vad gäller floran så behöver ju den emellanåt beskäras och vårdas för att både den och de omkringboende ska trivas. I våras knuthamlades almarna mellan 44:an och 38:an, något som kommer göras även nästa vår.

Stora almen

Vidare kommer även den stora almen utanför lilla gästlägenheten att behöva gallras ur för att den inte ska bli alltför hög för fort. Även buskaget runt uteplatsen vid 40 kommer beskäras, liksom syrenbuskarna vid cykelparkeringen ut mot Lundagatan.

Som nämnts tidigare så funderar vi även på att förbättra uteplatserna mellan hus 36 och 38 som i dag känns dåligt utnyttjade. Här har vi fått in lite reaktioner från boende, men vi tar gärna emot fler tankar och förslag från er som bor där eller på någon annan gård, och förstås även om gårdarna i allmänhet. Mejla till styrelsen@marmorn.se.

Till minne av Elin Wägner

Många vet säkert redan att författaren och ledamoten av Svenska Akademien, Elin Wägner, bodde i Marmorn i början av 30-talet. Med anledning av att det nästa år är 60 år sedan hon dog, har Elin Wägner-sällskapet hört av sig till Marmorn. De vill gärna se en minnesskylt uppsatt vid 36 C där författaren en gång bodde (högst upp i hörnlägenheten). Givetvis välkomnar vi en sådan skylt.

Välkommen till höstmöte!

Onsdagen den 15 oktober kl. 19.00 är det dags för höstmöte.

Styrelsen informerar om den nya budgeten samt aktuella projekt, bl.a. bergvärme, gårdarna, gasspisar och mobiltelefonantennar. Vi bjuder på fika!

Ett kök säger mer än tusen ord

Av Anna Reuterswärd, 38 B

Kökets utseende har blivit ett mått på vad vi har uppnått med våra liv i fråga om lycka och framgång. Ju smidigare lösningar och fräschare yta, desto mer friktionsfritt familjeliv. Eller...?

Ständigt påverkade av impulser från inredningsmagasin, tv-program och mässhallar, matas vi med bilder av hur ett kök skall se ut för att passa den livsstil och självbild så många av oss eftersträvar. Köket har utan tvekan blivit en statussymbol.

Tittar man på köket ur ett annat perspektiv är det en nästan outtömlig källa till berättelser. Form, material och disposition gör köket till ett avläsbart dokument. Formspråket i ett originalkök har också anknytning till hela bostaden i övrigt. Liksom detalj och helhet kommunicerar med varandra, talar även köket med dess inredning ett språk som stämmer överens med andra delar av byggnaden.

Köket har historiskt sett utgjort en central arbetsplats i hemmet och på det sättet tillhört bostadens mest utnyttjade utrymme. Eftersom utseendet på inredningen avspeglar arbetet, har köket också mycket att berätta. Det går exempelvis att utläsa tidigare sociala förhållanden av hur köksregionen är utformad. En bibehållen pigkammare visar att den familj som bostaden ursprungligen var avsedd för hade tjänstefolk. Att ett krypin för pigan inte bara förekom i stora paradvåningar med fem rum och mer, utan även i bostäder om två eller tre rum och kök, kan idag framstå som förvånande. Förekomsten av pigkammare i byggnader från 1910-talet är därmed en tydlig indikator på hur vanligt det var med inneboende tjänstefolk under tidigt 1900-tal.

Perspektiv på vårt vardagsliv-
Det så kallade laboratorieköket med

sin yteffektiva planlösning avslöjar att vi befinner oss i ett hus från trettiotalet. Det berättar även om synen på köksarbetet vid denna tid. Det komprimerade köksutrymmet var bland annat ett resultat av en politisk vilja att förhindra den trångboddhet som var vanlig i storstäderna som följd av industrialismen. Mindre bemedlade familjer hyrde ut sitt enda rum till inneboende och trängde sedan ihop hela familjen i köket. Genom att utforma små, yteffektiva bostäder med arbetskök utan matplats (dagens 1,5-or) utslöt man möjligheten till uthyrning och förbättrade på många sätt arbetarfamiljernas boendestandard radikalt.

Ursprunglig diskbänk i Marmorn i emaljerat gjutjärn med den klassiska "slaskratten", en djupare ho vid sidan av diskhon. Tala om unik inredningsdetalj.

En gasmätare från 1930-talet berättar hur länge maten lagades på vedspis i just detta kök, vilket ger perspektiv på vårt vardagsliv och hur detta har förändrats sedan huset byggdes. Om vi tar bort spår som dessa, försvinner de så tydliga karaktärsdragen för såväl byggnaden som den enstaka bostaden.

Svenska kök unika

Särskilt i Sverige har vi anledning att vara stolta över vad våra äldre kök kan förmedla. Våra väl genomtänkta, äldre kökslösningar har en absolut särställning.

De tidstypiska köksinredningar som kännetecknar 1930-talet är ett direkt resultat av den intensiva bostadsforskning som drog i gång i Sverige detta

decennium. I den ingick bland annat undersökningar i syfte att förbättra husmoderns arbete i hemmet. Forskningen bestod av minutiösa mätningar av antal steg, lyft och vändningar som husmodern gjorde under köksarbetet. Till och med andningen registrerades.

Kök från 1929. En helt unik köksinredning anpassad för att just detta utrymme skall kunna utnyttjas maximalt. Ny köksinredning skulle aldrig motsvara denna, om den inte (återigen!) specialbyggdes på plats.

Genomslagskraften som denna forskning hade inom bostadsbyggande avspeglas till stor del i de kök som allt sedan 1920-talet har byggts i Sverige. Fenomenet "Det svenska folkhemmet", i vilket den flera decennier långa bostadsforskningen är en grundbult, kommer därmed tydligt i uttryck i våra äldre kök. Ett tidstypiskt 1950-talskök präglas av en utstuderad funktionalitet som står sig än idag. Vid byte av ett sådant vinner man sällan funktioner som inte fanns redan tidigare. Den höga standard som våra kök har inretts med är alltså unik i ett internationellt perspektiv.

Konsten att bibehålla det unika

En kunnig och lyhörd hantverkare av idag har utan tvekan förmåga att bibehålla ursprungliga kvaliteter i ett äldre kök genom varsam renovering. Det handlar trots allt om att respektera en tidigare hantverkares arbete och skicklighet.

Någonting som många upplever som ett problem är den låga höjden på äldre köksbänkar. Det är emellertid ett relativt lätt avhjälp problem, då bänken kan höjas med enkla medel.

Ett alternativ är att ta loss och lyfta upp själva skåpet genom att höja sockeln med hjälp av en extra bräda.

Det går även att låta skåpet stå kvar och bara avlägsna diskbänksplåten för att kunna komplettera med ett inlägg i överkant. I samband med en sådan lösning kan det vara lämpligt att passa på att få in några extra, utdragbara skärbrädor – en enkel åtgärd för att skapa fler arbetsytor.

Äldre tiders bänkskivor utgör ofta en del av kökets tidstypiska karaktär. Gedigna bänkskivor i trä hör 1950-talet till, liksom de snedställda överskåpen. Träskivorna tål slipning och blir efter inoljning som nya. Om skjutluckorna i snedskåpen börjar krångla, kan man gnida stearin i spåret. 1960-talets karaktäristiska perstorpsskivor finns idag återigen på marknaden och kan enkelt bytas ut om de är slitna.

Miljötänkande

Eftersom köksinredningar idag flyger ut i en rasande fart, både äldre och nästan helt nya, finns ytterligare en aspekt beträffande hur länge de nuvarande trenderna håller i sig, nämligen den om hållbar utveckling. Då kök har blivit en fråga om yta och trend, är det en tidsfråga innan ett nytt kök för 800 000 kr döms ut som omodernt och fullt.

Skillnaden mellan inredningar från exempelvis 1930- och 1990-talet är att de förra är omsorgsfullt platsbyggda och utförda i gediget trä, medan de senare med största sannolikhet utgörs av moduler av laminat och spånskiva. 1930-talsköken har stått sig i nära 80 år i relation till dryga 15 år, beträffande såväl utseende som kvalitet. Det virke som nu bara kastas på tippen är av betydligt högre kvalitet än

många av de material som används idag. Även den tjocka plåt som våra äldre diskbänkar är tillverkade av har en kvalitet som i princip inte finns på dagens marknad.

Framtida trender

Bevarande av äldre kök handlar alltså inte bara om respekt för hantverksskicklighet och förvaltande av vårt svenska kulturarv. Det handlar lika mycket om att vara förutseende och kunna se trender och tendenser i ett längre perspektiv. Husen vi bor i kommer trots allt att överleva oss. Trenderna kommer att ersättas med nya och, precis som vi upplever inom andra designområden, kommer framtida retrotrender att sluta cirkeln.

Den dag då ursprungliga köksskåp har blivit tillräckligt sällsynta, blir den naturliga följden att de kommer att betraktas som unika. Som rariteter blir de med all sannolikhet hett eftertraktade, viket i sin tur medför hög status, eftersom andrahandsvärdet då kommer att ha skjutit i höjden. Med dagens utrivningstakt är dock risken överhängande att det då för sent.

Inget prisras i Marmorn

De svarta rubrikerna om prisras på bostadsrätter under hösten märks än så länge inte bland försäljningarna i Marmorn. Tvärt om, efter sommarens naturliga nedgång så ligger snittpriserna nu till och med över vårens noteringar.

Under våren var det ett stort antal försäljningar i föreningen vilket nog är en delförklaring till att priserna då gick ner. Men detta gällde inte lägenheter med balkong, som delvis lever sitt eget liv eftersom våningsplan och storlek på balkongen har så stor inverkan på priset, vilket alltså inte har någon direkt koppling till lägenhetens yta.

Under sommaren har det varit ovanligt få försäljningar, men redan i augusti ser vi att priserna är tillbaka på vårens nivå igen. Det har i början av hösten också varit flera balkonglägenheter till salu, och här dras snittpriset upp av att en lägenhet sålts för 72 000 kr/kvm, vilket är det högsta priset i Marmorn sedan februari 2007!

För den som vill ha mer siffror och diagram hänvisar vi till föreningens hemsida www.marmorn.se. Under fliken Aktuellt finns en pdf-fil med alla försäljningar sedan februari 2004.

Genomsnittspriser per månad

Lägenheter utan balkong

Månad	Pris/kvm	Antal överlåtelse
jan-feb	55 500 kr	5
mars	51 000 kr	8
april-maj	51 800 kr	7
juni-aug	49 800 kr	4
september	54 400 kr	5

Lägenheter med balkong

Månad	Pris/kvm	Antal överlåtelse
feb-mars	43 500 kr	2
maj	54 500 kr	3
september	58 000 kr	3

Cyklar från alla håll?

För en tid sedan kontaktade Marmorns styrelse trafikkontoret. Vårt förslag var att ta bort enkelriktningen för cyklar på Lundagatans övre del mellan Kristinehovsgatan och Skinnarviksparken. Den som vill vara laglig måste ju i dag köra en omväg in till stan. Trafikkontoret har ställt sig positiva till förslaget och föreslår en tilläggstavla som gör cykling tillåten i båda riktningar. Men innan en sådan skylt kan bli verklighet så måste Vägverket säga ja, vilket man hittills inte gjort. Så nu återstår att se om trafikkontoret lyckas övertyga

Vägverket om det förträffliga med dubbelriktad cykeltrafik. Under tiden fortsätter nog den olagliga cykeltrafiken som vanligt.

Apropå kök...

Om du tänker förändra ditt kök är det mycket viktigt att tänka på var avloppet placeras i förhållande till stående stamledning. Om man ökar avståndet till stamledningen så ökar också risken för stopp och därmed risk för läckage och vattenskada. Tänk på att varje ingrepp måste godkännas av styrelsen.

Vill du vara med och påverka miljöarbetet i Marmorn?

Har du idéer om hur Marmorns energiförbrukning kan effektiviseras? Brinner du för kompostering eller hur vi hanterar vårt avfall?

Hör i så fall av dig till oss i miljögruppen, som gärna ser fler intresserade gruppmedlemmar. Skriv till styrelsen@marmorn.se

Besöks- och telefontid hos fastighetsskötaren

Föreningen har en fastighetsskötare på deltid från företaget Driftia. Expeditionen finns i hörnet vid 44C.

Besöks- och telefontid

måndag till fredag 07.30–08.30, telefon 669 53 21

Arbetstid

måndag & fredag 07.00–11.30
onsdag 07.00–12.00
tisdag & torsdag 07.00–16.00

Felanmälan

Felanmälan sker till Driftia AB (07.00–16.00) 744 44 33

Ärendet vidarebefordras till fastighetsskötaren.

Felanmälan kan även göras via mail till adress info@driftia.se, ange "Marmorn" i rubriken.

Övrig tid kan meddelanden lämnas på telefonsvarare 669 53 21 eller via info@driftia.se, ange "Marmorn" i rubriken.

Jourtelefon, vid AKUT skada efter kontorstid: 744 09 50

Vid fel på hissen, kontorstid:

562 401 00

AKUT felanmälan på hiss dygnet runt: 0200–22 10 11

Ohyra, ring Anticimex, 19 00 30 ange försäkringsnummer 702001–4085.

Marmorns styrelse

Styrelsen är indelad i olika arbetsgrupper: boende, teknik, ekonomi och information. Vill du adressera ett brev till någon specifik person i arbetsgruppen, skriv namnet i rubriken. Adress: styrelsen@marmorn.se.

Mikael H Nyberg	36 C	668 13 61	Ordförande, ekonomi
Christian Mattsson	36 C	668 92 74	Vice ordförande, info, ekonomi
Ulrika Fält	36 E	80 81 16	Sekreterare, Teknik
Anders Stegen	36 E	070-207 78 77	Teknik
Magnus Björkman	40 A	0736–47 65 94	Boendemiljö
Lisa Sidén	44 A	070–747 36 11	Info
Anna Elvander	44 C	641 38 40	Ekonomi
Thomas Kvaernå	44 C	84 12 39	Boendemiljö
Stefan Andersson	44 D	403 70 371	Teknik
Anna Reuterswärd	38 B	618 03 03	Boendemiljö
Maia Hünning	36 D		Info
Anette Ekstrand		785 31 54	HSB-ledamot